

Ódemokratiskt stivlatramp farið at gera um seg í Føroyum

— Vit eiga at vara okkum fyrri øllum hesum. Tað gera vit við vitan. Við at hava eitt vitandi og ókritiskt fólk, sum lúkar, hvørja ferð ókrútið fer at spíra. Sum er á varðhaldi hvørja ferð peningaráðið er um at renna fólkaráðið um koll.

M.a. hetta segði Sjúrdur Skaale, studentur, á pisufundinum í Viðarlundini hósdagin.

Sjúrdur Skaale visti fyrst á sangin um meðalhampamannin, har tað m.a. stendur um studentarnar:

„Studentarnir sum nassa upp á statin, teir skuldu fingið homluband um revyn“.

Og hann helt fram:

— Tað eru nógv „meðalhampafólk“ í Føroyum. Nógv, sum halda, at vit skuldu fingið „homluband um revyn“. „Koyr tey út at arbeiða“, „til skips við teimum“ osfr. osfr. Og tað er í grundini ikki so undarligt. Tí føroyingar hava leingi klárað seg við bert at duga at lesa og skriva. Tað hevur ikki verið tørvur á meir. Og tá nú so „hvørt mannsbarn gongur í skúla, til tað er trøllvaksið“, og nógv eftir skúlan fáa sær arbeiði, sum ein eins væl kann gera við ongum studentsprógv, so er tað ikki so undarligt, at fólk spyr, um tey trý árinu ikki eru burturspilt. Um tað ikki er tað reina „nassari“.

At vit eru nassarar, siga vit sjálvandi nei til. Og at studentaskúlin bert skal vera ein fyrireiking til vinnulivið og sostatt bert vera fyrri tey við teimum sokallaðu „høgu“ störvunum, er ein púra stæva uppfatan. Tað skal ein eisini vera, men hann skal fyrst og fremst vera ein skúli, har øll, óansæð hvørja stætt tey hoyra til, kunnu ognar sær vitan um ymisk viðurskifti — púra treytaleyst. Tí tað er ikki bara gott — tað er eisini neyðugt, at nógvir føroyingar eru vitandi. Tí jú fleiri fólk, ið kenna til eitt nú søgu- og samfelagsviðurskifti, jú sunnari samfelag fáa vit. Við vitan

fylgir nevniliga áhugi. Og við áhuga fylgir tjak og kritikur. Tey sum valdið hava, kunnu ikki gera, sum teimum lystir í einum tilikum samfelag. Fólkaráðið verður styrkt.

Hyggja vit eitt sindur at grannalondum okkara, so siggja vit, at hetta er ikki tað, sum hendir. Fólkaráðið viknar heldur enn styrkt. Demokratiska ávirkanin á iðnaðin minkar. Fólk ið hevur ikki ávirkan á avgerðir peningavaldsins, og tær eru tí slettis ikki altíð samsvarandi fólksins meiningum. Ofta tvørturimóti.

Hyggja vit eit sindur „lægrí“ í samfelaginum, so siggja vit, at alt fleiri ódemokratiskar rørsur taka seg upp. Rørsur, sum rópa eftir tí sonevnda „sterka manninum“. Rørsur, hvørs meiningar og gerðir eru grundaðar á undirmetan av øðrum fólksløgum og fólk við ávisum politiskum meiningum.

Eisini her hjá okkum loysnar peningaráðið alamt meira frá fólkaráðinum. Tað eru bólkir í Føroyum, sum vilja geva peningaráðinum so friar ræsur, at fáa teir sín vilja, so verður sonnum demokratii ikki liv lagað.

Og fara vit longur „niður“ í samfelagið, so er, eins og í grannalondum, ódemokratiskt stivlatramp farið at hoyrast í Føroyum. Í bløðunum hava vit t.d. sæð, at fólk eru, sum vilja hava eitt føroyskt „berufsvorð“.

Vit eiga at vara okkum

fyrri øllum hesum. Tað gera vit við vitan. Við at hava eitt vitandi og kritiskt fólk, sum lúkar, hvørja ferð ókrútið fer at spíra. Sum er á varðhaldi, hvørja ferð peningaráðið er um at renna fólkaráðið um koll.

Tað er her, at studentaskúlin kemur inn í myndina. Eitt vitandi fólk fáa vit nevniliga við at gera eitt nú studentsprógv so atkomiligt sum møguligt, segði Sjúrdur og helt fram:

— Tiverri er hetta ikki tað, sum gjørt verður í Føroyum í dag. Tey, sum eru figgarliga væl fyrri, og tey, hvørs foreldur kunnu stuðla, kunnu uttan stórvegis trupulleikar taka studentsprógv í Føroyum. Hjá hinum er tað ikki gjørligt figgarliga at klára tey trý árinu. — Utan so sjálvandi, at tey arbeiða annað arbeiði eftir skúlatíð — og tað kann ikki vera meiningin. Tí skúladagurin er ikki lið-

Nógv fólk var komið niðan í Viðarlundina seinasta hósdag — til árliga pisufundin

Sjúrdur Skaale, studentur helt røðu

siggja, at eitt vælútbúgvíð fólk fær eitt sunt samfelag við sær. Og teir duga at siggja tað skeiva í, at bert tey vælhavandi kunnu ognar sær vitan.

Høvuðsorsøkin til, at vit eru so sein á veg í Føroyum, er, at ein demokratisering av rættinum til vitan hevði kostað pengar. Tað er sjálvandi rætt, men vit skulu eisini minnst til, at høvdu lesandi sloppið undan at tikið lán, so høvdu tær veldugu skuldarnar ikki verið eftir lokna útbúgving. Tær høgu akademikaralønirnar høvdu kunna minkað munandi, og ein stórur partur av pengunum hevði verið afturvunnið.

Tað eru ikki bert tey figgarligu korini hjá føroyskum studentaskúlarnæmingum, sum eiga at verða broytt. Ymisk viðurskifti í sjálvari skúlskipanini kundu eisini trøngt til eina betandi hond.

At øll verða tvungin at lesa franskt ella russiskt, og tey málsliðu at lesa latin, er t.d. onki uttan gamalt snobbi! Stutt og greitt! Øll nýðast at nýta nógva tíð til hesi fak fyrri bert at fáa ein hampuligan karakter, men fáa fáa nakað burturúr og enn færri eru áhuga fyrri hesum fakum. Tey áttu sjálvandi at verið valfak.

Og so er tað tað útlenska. Mest sum alt tilfarið, sum nýtt verður í undirvisningini í Høvdolum, er danskt. Og enn lesa studentar føroyska søgu, skrivaða á enskum og umsetta til danskt. Tað ringasta er tó, at nógvir av lærarunum eisini eru danskir. Hetta ávirkar

Framhald á síðu 10

